

Telegraful Roman

Apare Martea, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 24 coroane.

Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Inserțiunilor, după învoială**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Pedagogia de fete

II

Firul lucrărilor s'a reluat după 12 ani.

S'a constatat din nou ceeace s'a spus și la anul 1902, anume lipsa de învățători, acuma potențată și cu penzionarea lor în măsură mai mare, și împrejurarea că legea de instrucție dă confesiunilor dreptul de a-și califica învățători fără diferență de sexe, de aceea s'a luat în consistor hotărârea, ca începând cu anul școlar 1913/14 să se primească în secțiunea pedagogică a seminarului arhidiecezan și fete ca eleve ordinare, cari vor locui afară de seminar, vor cerceta lecțiile deodată cu elevii ordinari, în aceeași sală, însă în bănci deosebite, separate.

Dispoziția aceasta să se notifice domnului ministrului, și încât ea nu ar primi încuviințarea mai înaltă, atunci să se deschidă paralel cu institutul pedagogic de învățători cel pedagogic de fete, unde instrucționarea o vor proveda profesorii dela institutul de învățători.

La 23 August 1913 s'a scris domnului ministrului de culte și instrucție publică, că din lipsa cea mare de învățători și în anul școlar 1912/13 peste 120 școale confesionale greco-orientale române au fost fără învățători calificați, din care cauză ne este peste puțină să regulăm potrivit cu legea salarele învățătoarești. De aceea credem, că ne vom ajuta, dacă începând cu anul școlar proxim 1913/14 vom primi în institutul nostru pedagogic fete, acuma nu ca privatiste, ci ca eleve ordinare, cari vor cerceta lecțiile deodată cu elevii ordinari în aceeași sală, la același profesor, în bănci separate, și deodată comun vor face examenele de curs și cele de calificare de curs.

Domnul ministru reg. ung. de culte și instrucție publică cu datul de 30 Septembrie 1913 Nr. 140122 răspunde, că nu poate lua la cunoștință intenționarea consistorului, de a deschide pedagogia de fete, aşa cum o intenționează.

Articolul de lege 38 din 1868 separează cu totul și în toate pedagogia de învățători de cea de învățătoare. Sub titlu deosebit tragează legea instrucție, sub titlu deosebit calificarea învățătoarelor, deci și din această structură a legii e evidentă intenționarea legei, ca fetele separat, independent și în institut deosebit să-și primească instrucționarea și calificare.

Dară nu numai spiritul, ci și speciale dispoziții ale legii de instrucție opresc pozitiv presupunerea, că în institut superioare, cum sunt pedagogiile, instrucționarea feților și a fetelor să se facă în comun, deodată.

In § 11 alinea a doua a legii de instrucție între condițiunile sub cari

confesiunile pot susține școale, este luată dispozițunea, ca elevii, feților, să fie separați de eleve-fete. § 29 din legea de instrucție chiar și la școalele elementare declară ca lucru obligatoric, ca copiii să fie separați de fete, și încât e posibil, să aibă instrucționarea în sale deosebite. În fine § 63 la școalele superioare elementare dispune expres, că copiii trebuie să aibă instrucționarea separat de fete.

Dacă deci legea în formă atât de hotărâtă și de clară dispune instrucționarea deschilință la școalele de copii și de fete în clasele elementare, atunci de sine înțeles o cere aceasta la școalele superioare, cum sunt pedagogiile, în etatea cea mai delicată a elevelor și a elevilor.

Deoarece intenționarea de a aranja pedagogia de fete în aceeași sală cu pedagogia de învățători vine în conflict cu legea de instrucție, ministrul roagă pe consistor să abstea hotărâră dela intenționarea sa.

Modalitatea aceasta contemplată de consistor n'a avut deci rezultatul dorit, sau după cum se mai zice azi a eşuat.

Deoarece însă motivul principal, care ne preocupa: salvarea școalelor prin ridicarea statului personal al învățătorilor, era în ființă, și amenința că sabia lui Damocle existența școalelor noastre, ne-am frâmantat mintea cum am putea să ne ajutăm în strâmtorarea noastră.

In Decembrie 1913 s'a prezentat consistorului o altă propunere cu altă modalitate.

Să se înființeze o pedagogie de fete de sine stătătoare, cu curs de 4 ani, însă astfel întocmită, ca în un an să fie deschise numai 2 cursuri. Spre pildă: la începutul anului 1914 se deschide cursul I, la începutul anului 1915 cursul al doilea, la începutul anului școlar 1916 cursul al treilea. În acest an însă nu se mai primesc fete în cursul I. Sunt deci eleve în cursul II și III. În anul 1917 nu se primesc eleve în cursul I și II. Sunt deci eleve în cursul III și IV. În anul 1918 primim eleve la cursul I și avem eleve în cursul IV și I. În anul 1919 nu primim eleve de loc și avem eleve numai în cursul II.

Acum venim în regulă. În anul 1910 primim eleve în cursul I și avem cursurile I și III. În anul 1911 nu primim eleve, ci avem cursurile II și IV. De aici încolo primim eleve tot la al doilea an.

In modul acesta am avea tot numai câte două cursuri și am putea califica tot la al doilea an 30—40 de eleve.

Institutul să se plaseze în edificiul școalei centrale, instrucționarea o provad profesorii actuali dela seminarul arhidiecezan, dintre cari unuia se dau afacerile direcționale.

Consistorul arhidiecezan a supus chestiunea unui studiu special, a luat informații despre pedagogiile de

fete ale celoralte confesiuni din patrie, și a ajuns la convingerea, că nu rămâne alt expedient decât înființarea unei pedagogii de fete complete cu 4 cursuri anuale în înțelesul legii de instrucție.

Deoarece înființarea unei asemenea pedagogii reclamă spese, cari trec peste mijloacele arhidiecezei, s'a contemplat încercarea unei preparandii de fete cu spesele eparhiilor surori pentru întreagă mitropolia. De aceea la 27 Martie 1914 am scris consistorelor române greco-orientale din Arad, Caransebeș și din Oradea-mare în care scrisoare am arătat cele ce s'au petrecut până aici în afacerea aceasta, și le-am rugat să ne arate vederile lor în meritul afacerei.

In anul când pedagogia intenționată s'ar înființa în Sibiu, arhidieceza ar da localitățile corăspunzătoare, ar pune la dispoziția ei profesorii dela institutul pedagogic arhidiecezan. Aici s'ar putea reflecta la profesorii dela școală civilă de fete a Asociației, și deci numărul profesorilor dela pedagogia de fete ar putea fi mai redus.

Arhidieceza ar accepta însă ca loc al pedagogiei de fete orcare eparhie și orcare centru, fie Aradul, fie Caransebeșul, fie Oradea-mare, ca să fie și în acest oraș un institut de creștere mai înalt.

Paralel cu adresa către consistoriile eparhiale s'a făcut raport la sinodul arhidiecezan, în care asemenea s'a arătat toate stadiile, prin cari a trecut această chestiune.

In ședința sinodului arhidiecezan din sesiunea anului 1914 sub punctul 78 s'au luat următoarea hotărâre:

1. Sinodul recunoscând importanța unei pedagogii de fete pentru promovarea intereselor noastre bisericesti-școlare, aprobă pașii făcuți din partea consistorului în scopul înființării unui asemenea așezământ cultural în centrul arhidiecezei noastre.

2. Consistorul arhidiecezan este poftit a stăru și mai departe la consistoriile din eparhile Arad și Caransebeș, ca și acelea să contribue cu o sumă oarecare la acoperirea speselor de susținere a înființării pedagogiei de fete.

3. Intră căt mijloacele bănești ar permite, consistorul este poftit, ca deja cu începerea anului școlar viitor să inaugureze pedagogia de fete prin deschiderea cursului I și despre cele îndeplinite să facă raport proximului sinod arhidiecezan.

A urmat apoi răspuns și dela consistorul din Caransebeș, și dela cel din Oradea-mare.

Consistorul dela Caransebeș a răspuns, că deocamdată este ocupat cu asigurarea existenței institutului său de băieți, care e indisponibil în părțile aceleia.

Consistorul dela Oradea-mare la 29 Aprilie 1914 sub Nr. 1227 răspunde că n'are nimic în contra, dacă institutul cu pedagogia de fete ar lă

ființă în unul sau altul din centrele propuse de consistorul arhidiecezan.

Consistorul din Arad n'a răspuns.

In stadiul acesta s'a înaintat chestiunea sinodului arhidiecezan din sesiunea anului 1915, care sub punctul 100 a luat următoarea hotărâre:

Sinodul își susține concluzul din anul trecut cu privire la înființarea pedagogiei de fete, îndrumând consistorul a face demersuri la guvern pentru aprobarea căt mai neîntârziată a aceluia și înscrierea în bugetul statului a unui ajutor permanent la susținerea școalei.

In Martie 1916 răspunde la adresa consistorului consistorul din Arad; se simte necesitatea de a se înființa pedagogia de fete, de aceea sinodul aradan în anul 1915 a învitat consistorul să continue demersurile în afacerea aceasta și mai ales să se pună în contelegeră cu consistoriile celoralte dieceze în scopul înființării acelui institut din izvoare și cu mijloace comune.

Avându-se în vedere că zidirea tuturor edificiilor de lipsă pentru acea școală ar costa minimal 500,000 de coroane, iară întreținerea și salarele corpului didactic ar cere anual cel puțin 40,000 coroane, întreabă pe consistorul arhidiecezan că dânsul cu ce sume și sub ce condiții s'ar putea eventual angaja la zidirea și susținerea unui asemenea institut în Arad.

In stadiul acesta am prezentat chestiunea sinodului arhidiecezan din anul 1916, care a hotărât următoarele:

Sinodul își menține concluzele sale Nr. 78/914 și Nr. 100 din 1915 și îndrumă din nou consistorul a lua dispozițiile recerute, ca pedagogia de fete să se înființeze și deschidă încă cu începutul anului școlar 1916/17.

Având acum și acest conclus al sinodului, am răspuns consistorului din Arad, că arhidieceza voind a înființa ea dela sine o pedagogie de fete, nu poate contribui cu nimica la pedagogia pe care voește să o înființeze eparhia Aradului.

Ca tabloul să fie complet mai amintim următoarele: Consistorul din Caransebeș la 15 Ianuarie 1918 a notificat consistorului arhidiecezan, că se ocupă cu chestiunea institutului pedagogic, anume să se mai susțină institutul pedagogic de învățători, sau eventual să se prefacă în pedagogie de fete.

La 26 Februarie 1918 notifică, că a rămas pe lângă susținerea și pe mai departe a pedagogiei de băieți.

Prin fazele acestea a trecut chestiunea până acumă.

In un articol următor vom arăta, ce voim și ce putem să facem între condițiunile de azi.

Din casa magnaților. Baronul Inkey, în ședință din 3 l. c. după ameazi, interpelează în chestiunea alimentării publice.

Ministrul, principalele Windischgrätz, răspunde că în vremea din urmă s'a vorbit mult despre teritorul comun economic. Dar necesitatea unui astfel de teritor comun n'a existat nici în trecut, și nu există nici acum. Slavă Domnului, noi — mai ales în patria noastră — luând măsurile trebuiecișoare, vom izbuti să facă aprovizionării întregi prin recolta noastră proprie. Tot asemenea și aliații noștri, căci biruințele mari militare ce am obținut, niciu dat în mână largi teritori productivi, prin care se acoperă necesitățile economice ale tuturor aliaților noștri. Dacă va fi cu putință, se va recrăva întreaga recoltă. Vom da ajutor și Austriei. În imprejurările economice de astăzi, este *cu desăvârsire imposibil a lăsă traficul liber al unei părți de recolte*. Dacă am permite exportul, prin trafic liber, al unei părți de recoltă spre Austria, ne-am de învoire pentru cea mai mare cămatărie.

Vorbește apoi ministrul de agricultură, contele Serényi, și zice că nu sănt intemeiate îngrijorările interbelantului cu privire la sămânătul grâului pentru anul viitor.

Răspunsurile ministrilor se iau la cunoștință.

Se intră în ordinea de zi. Casa magnaților primește modificările comisiunii financiare, făcute la proiectele de dare votate de cameră.

Astfel proiectele se retrimit camerei.

Din camera ungăra. În ședință din 4 lunie, care a durat abea o jumătate de oră, nu s'a făcut alt ceva, decât s'a stabilit ordinea de zi pentru ședința următoare.

La propunerea președintelui se hotărăște, ca proiectele legilor de dare, modificate de casa magnaților, să se ia în desbatere în ședință din 5 lunie, *fără a mai fi retrimită la comisiunea finanțieră a camerei*. În aceeași ședință se vor face mai multe interbelări, și anume: în chestiuni de economie, de cenzură și de *abuzările sale* (interpelează Géza Polonyi), și altele.

În ședință din 5 lunie, înainte de a intra în ordinea de zi, vorbește contele Stefan Tisza, pentru a da expresiune opiniei publice din Ungaria cu privire la *adâncirea alianței cu Germania*. Aceasta este cu atât mai necesar, cu cât în stânga extremă s'au pronunțat păreri împotriva acestor adânciri. Alianța cu Germania s'a adverit necesară din punct de vedere al asigurării intereselor noastre vitale. Marele răsboi s'a pornit și în scopul desmembrării monarhiei noastre. Dacă acest scop nu s'a realizat, faptul este a se mulțumi sprinținului puternic al aliațului nostru. Astfel, adâncirea alianței trebuie să o primim cu satisfacție. Cu toate acestea adâncirea legăturilor poate avea numai forma obisnuită internațională, și nu trebuie să peardă caracterul său *defensiv*. Vorbitul desvoltă pe larg partea economică a alianței, întrucătă privește Ungaria.

După contele Tisza a luat cuvântul ministrul președinte Wekerle și a mulțumit anterboritorului pentru sprinținul adâncirii alianței, care va fiinea seamă de interesele Ungariei.

Camera, după aceasta, intrând în ordinea de zi, a votat proiectele de dare, celele retrimise casa magnaților, și proiectul despre taxele notarilor publici. Au urmat apoi interbelările.

Sfătuiri în Viena. Ministrul președinte Wekerle a petrecut Dumineca la Viena, unde s'au ținut sfătuiri de mare însemnatate. Prim-ministrul ungăr a avut întrevederi cu premierul austriac Seidler, cu ministrul de externe contele Burian, — care în 10 lunie va pleca la Berlin, — și cu ministrii de finanțe Popovics și baronul Wimmer, și ministrul de răsboi Stöger-Steiner.

Marți au sosit la Viena, pentru a participa la discuțiile în chestiunea alimentării comune, ministrul de agricultură contele Serényi, și ministrul de alimentare publică, principalele Windischgrätz.

Puterile centrale și Ucraina. Reprezentanții Austro-Ungariei și Germaniei în Chiev au înmînat în 2 l. c. hatmanului Scropadski o notă comună, în care sănt încredințați de guvernele lor să cultive cu actuala stăpânire ucraineană aceleași raporturi ca și cu înaintașii ei.

Hatmanul a primit în mod serbătoresc pe ambii reprezentanți ai puterilor centrale și i-a rugat să comunică guvernelor mulțumirile sale, pe lângă asigurarea că el ca hatman al Ucrainei va stăpâni țara în creșință și alipire către puterile acestea.

Din România. Alegerile parlamentare pentru primul colgaj al senatului s'au sfârșit cu învingerea pe toată linia a *guvernului Marghiloman*: 56 de mandate, din 60, le-au obținut aderenții d-lui Marghiloman. Sunt aleși 6 miniștri și 6 generali. Cu program independent este ales generalul Averescu. În două cercuri s'a declarat balotaj.

Pentru orfelinat

Parohul nostru Victor Vulcan din parohia Oprea Cârlășoara (tractul Avrigului) a colectat între credincioșii săi *110 coroane*, pe cari le-a administrat la cassa arhidiceziană.

Oficiul cassei arhidiceziane

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 5 iunie. (Oficial). Frontul *italian*: Afără de activitatea tunurilor, nu s'a întâmplat nimic deosebit.

Budapesta, 6 iunie. (Oficial). Frontul *italian*: Pe linia dela Piave și din Tirol lupte continue de artillerie.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 5 iunie. (Marele cartier general). Frontul *vestic*: Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht: Din înaintări reușite în Flandra, am adus prisonieri. Pe întreaga linie de luptă s'a desvoltat o via lucrată de recunoaștere. Activitatea artilleristică s'a redeșteptat cu intreruperi.

Grupul de armate al principelui moștenitor german: În cursul lărgirii succesorilor noastre obținute pe malul sudic dela Aisne, am respins dușmanul pe linia Amblyen-Cutry și l-am ocupat pozițile situate la nord de Domiers. Pe jârmuri râului Ourcq lupte locale. Încolo situația este neschimbată.

Sublocotenentul Löwenhardt a secerat a 26-a biruință aeriană.

Berlin, 6 iunie. (Marele cartier general). Frontul *estic*: Grupul de armate al principelui de coroană Rupprecht: Activitatea artilleristică de putere schimbăcioasă. Din lupte de recunoaștere am adus prisonieri.

Pe linia de luptă a principelui moștenitor german situația este neschimbată. La apus de Fantois, la nord de Aisne și pe teritorul dela Savieres, după întreprinderi locale am ocupat sănături dușmane. Lupta de tunuri a fost adese vie. Chaudent-Thierry a stat mereu sub foc nimicitor francez.

Prada de răsboi a armatei principelui moștenitor german, începând din 27 Mai, este după constatăriile de până acum: *peste 50 mii de prisonieri*, între aceștia mai mult de 1500 ofițeri, peste 650 tunuri și peste 2000 de mitraliere.

In ultimele două zile am împușcat 46 aeronave și patru baloane captive.

Ludendorff.

Agoniseala bânească

a „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, în timp de 20 ani

(Urmare)

Multele mizerii, ce le-am indurat, aproape zilnic, cu prilejul aplicării de învățăci noii, sosiți din localități îndepărțate, la Sibiu, dintre cari nu cei mai puțini, vin la meserie numai cu îmbrăcămintea de pe ei, murdară, ruptă, ca vai de ea, apoi neajunsurile, întâmpinate în cazurile cand candidații de învățăci, după zilele de probă, trebuiau trimiși acasă, nevoind să stea la meserie, m'au determinat să destinez cele 300 cor., dărui de generosul domn George Popp de Băsești, pentru ajutorarea cu banii de drum și cu prima îmbrăcămare pe începutori invățăci săraci.

Cu prilejul peregrinajului făcut, cu toți participanții dela sărbăriile noastre jubilare din 1907, când Reuniunea a împlinit anul al 40-lea dela înființare, iar eu al 10-lea dela conducere, la mormântul mult regretatului Nicolae Cristea, întemeitor al Reuniunii, și în fața crucii ridicate de familie în cimitirul din suburbii Iosefin, am declarat solemn, că Reuniunea va face ce-i stă în putință, ca meseriașii români să-și arete în formă deamăna recunoașterea față de aceia, cari de problemă și-ai luat să jertfească și din viață și din intelectul și din avutul lor, pentru ridicarea clasei noastre de mijloc. Deșteptul măiestru curcelar Alexandru Predovici, a fost primul, care a pus bază cu 10 cor. la «Fondul jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbătilor bine-meritați pentru cauzele meseriașilor noștri».

La crearea fondurilor pentru organizarea de *expoziții industriale, anuale și jubilare*, am fost conduceți de importanță, ce o au expozițiile pentru meseriași, cărora li se dă putință să vadă lucrări solide, executate cu mai multă îscusință, să cunoască isvoarele de unde se procură materialul potrivit, iar toate cele văzute să deștepte în ei simțul de nobilă emulație (de întrecere). Între asemenea expoziții, însemnat rol îl au *expozițile anuale*, ce se organizează cu lucrări executate de tinerii ucenici și de cafe. Nu e decât de regretat, că timpiile grele prin cari trecem dela 1914 încoace, de când cu isbucnirea înfricoșătorul răsboi, ne-au impiedcat dela aranjarea de asemenea expoziții, pe cari comitetul Reuniunii le proiectase și în ajutorul căror aceste fonduri au să sară cu obolul lor.

In marea preocupare, de care eram cuprinși cu toții pentru înaintarea trebilor noastre bune, și în plina cunoștință a *rolului frumos ce femeia l-a avut din vechime și-l are și astăzi în toate afacerile omenești*, am făcut apel la femeile noastre ce stau aproape de clasa meseriașilor, și le-am chemat și pe ele la împreună lucrare. Drept rezultat practic, un număr mare din femei s'au înscris între membrii ajutători ai Reuniunii cu taxa minimală de 20 bani lunar,

iar cu acești noi membri s'a format «Despărțământul ajutător femeiesc întregitor al Reuniunii». Despărțământul, în adunarea sa generală de constituire, din 27 Septembrie 1903, și-a înscris, între altele, pe stindardul lucrărilor sale:

a) cultivarea simțului de asociere între femeile noastre;

b) finarea de prelegeri despre afacerile gospodăriei, (curătenia, fierul, cultivarea grădinilor de legume și valorizarea acestora etc.);

c) finarea de prelegeri din industria de casă (lucru de mână femeiesc) și valorizarea lui, cum și deprinderea în cūsut de abiturii, și mai ales în cārțitul hainelor vechi;

d) aranjarea de serate (șezători) cu îmdeletniciri din tors, fesut etc.;

e) ajanjarea de petreceri poporale;

f) înființarea, cu concursul Reuniunii, a unei mese comune pe seama învățăcilor meseriași români, adunând daruri, îngrijind de fier, susținând ordinea la masă și curățenia corporală și în îmbrăcămintă a învățăcilor, interesându-se de instruirea în rugăciuni și cântări, și în alte lucruri folosite și neapărăabile viitorilor măiestri;

g) adunarea și împărțirea de daruri între săracii noștri etc.

Din taxele de căte 20 bani și din alte daruri încassate s'a format «Fondul Despărțământul ajutător femeiesc al Reuniunii».

Acestea premise, iată tabloul celor 40 fonduri, respective legate, ce înfățișează la 31 Decembrie 1917, avere bânească a Reuniunii, agonisită în anii 1897—1917:

1. Fondul expoziției jubilare, intemeiat în 1897 din venitul curat al primei expoziții industriale (jubilare), organizată în 1892, și augmentat cu o parte a venitului curat al expoziției a 2-a cu lucrări din industria de casă și din cea profesională, aranjată, cu concursul «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu», la 1902. Scopul: Coperirea cheltuielilor expoziților jubilare, aranjate la epoca anumite din viața Reuniunii. Fondul la 31 Decembrie 1917 a avut:

a) în libel «Albina» . . . Cor. 3:37

b) anticip. la cumpărarea casei „ 609—

Cor. 612:37

2. Fondul Antoniu Bechtnitz, intemeiat în 1897 din prețul unei obligații de stat, în valoare de fl. 50 (100 cor.), dăruită, încă la 1881, de comersantul, de pie memorie, Antoniu Bechtnitz. Scopul: Cumpărarea și împărțirea de cărți folosite între învățăci și sodali sirguincioși. La 31 Decembrie 1917 el a avut:

a) în libel «Albina» . . . Cor. 85:56

b) anticip. la cumpărarea casei „ 336—

Cor. 421:56

3. Fondul Andrei baron de Șaguna, intemeiat la 16 Noemvrie 1897, sub numirea «fondul iubililor răpoșați», cu suma de 5 fl. (10 cor.), dăruită de președintul

V. Tordășianu, în loc de cunună pe sicriu mult regretatului director Dr. Aurel Brote. Cu prilejul serbărilor centenarului dela nașterea marelui Andrei, cel care a fost *priul patron al Reuniunii*, fondului i s'a dat numele de sus. Scopul: Ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriași români, iar dela anul de răsboi, 1914, o parte din venitul fondului s'a destinat pentru văduvele și orfanii eroilor noștri căzuți pe câmpul de onoare. El la 31 Decembrie 1917 a avut: a) în libel «Albina» . . . Cor. 304:93

b) anticip. la cumpărarea casei . . . Cor. 3,646— Cor. 3,950:93

4. Fondul Mitropolitul Ioan Meșianu, intemeiat în 1898 sub numirea «Fondul expoziției anuale», cu sume dăruite, la apelul Reuniunii, de unele bânci ale noastre. În Februarie 1912, cu prilejul morții mitropolitului Ioan Meșianu, fost dela anul 1900 *priul patron al Reuniunii*, fondului i s'a dat numirea de sus. Scopul: Organizarea de expoziții anuale cu obiecte (lucrări) din industria profesională. La 31 Decembrie 1917 a avut:

a) în libel «Albina» . . . Cor. 77:73

b) anticip. la cumpărarea casei „ 215— Cor. 292:73

5. Fondul neacăabil, intemeiat la 26 August 1899 cu 25 fl. (50 cor.), plătită de mitropolitul de pie memorie Ioan Meșianu, drept taxă de primul membru pe viață al Reuniunii. Scopul: Din venite se acoperă cheltuielile curente ale Reuniunii. La 31 Decembrie 1917 a avut:

a) în libel «Albina» . . . Cor. 154:70

b) anticip. la cumpărarea casei . . . „ 3,236— Cor. 3,390:70

6. Fondul de 20 bani numit și al Halei de vânzare, intemeiat în 6 iulie 1900 cu cor. 1:40, dăruite, în sume de căte 20 bani, de președintul V. Tordășianu și de 6 pretini ai săi. Scopul: Cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor români. La 31 Decembrie 1917 el a avut:

a) în libel «Albina» . . . Cor. 110:41

b) în prețul casei Reuniunii „ 38,884:34

Cor. 38,994:75

In toate întristările și durerile noastre rugăciunea ca o prietenă iubită merge cu noi, și ne întăreste.

4. Rugăciunea aduce spor, binecuvântare în casele noastre. În case unde s-a stins rugăciunea, acolo s'aprind sudamele, neînțelegerile, acolo înzădar oamenii se osteneș, căci binecuvântarea și "pace nu-i". Acest lucru îl înțelegeau bine bâtrâni noștri, cari privegeau și stăruau în rugăciune. Durere, în casa multor nepoți odată cu bâtrâni a murit, a ieșit și rugăciunea din casă, și cu ea s'a dus și norocul nepoților. Iată ce putere înfățișează rugăciunea!

Nu însă orice rugăciune aduce folos sufletului nostru, ci numai rugăciunea bună și adeverată.

În sfintele evanghelii vedem de multe ori pe Isus, că mustă unele feluri de rugăciuni. În evangelia vameșului și a fariseului mustă Isus rugăciunea îngâmfată, și ne învață să ne rugăm cu smerenie.

Intr-alt loc vedem pe Isus că mustă pe jidovii cări se rugau cu tângueală mare, din gură, dar cu inima departe. «Neamul acesta cu buzele mă cinstește» zicea Isus despre ei. Această mustare apasă rugăciunea multor creștini de astăzi. O mare greșală, la mulți creștini, este că se roagă fără căldură, fără vlagă.

Adevărată rugăciune pleacă nu numai din buze, ci din inima noastră. Dragostea ce o simțim în sufletul și inima noastră poruncese buzelor să se miște, pe când în rugăciunea multora buzele vorbesc, și inima face.

Astfel de rugăciune folos sufletesc nu aduce.

Când vă rugați, tot cuvântul vostru să fie zis la înțeles, cu pricepere, cu dragoste. Nu gândiți că multimea vorbelor face rugăciunea bună, ci căldura cu care vă rugați.

Se mai cere ca rugăciunea să fie ferită de grijiile lumestri. Când vă rugați, alungați dela voi toate grijile. Așa, cu sufletul usurat de gânduri, îndreptați-vă către Tatăl cireșec.

Se roagă cu folos sufletesc toți aceea că prin rugăciune se curăță mereu de păcate. Nu-i destul să ne rugăm seara și dimineață; păcatele se jin de noi, prin rugăciune trebuie să ne simțim să omorăm păcatul, din viață noastră.

Rugăciunea, dușmanul păcatului, să fie roditoare de fapte bune.

În pomul vieții noastre rugăciunile sănt florile, care vestesc roadă de fapte bune.

Ca să facem bune rugăciuni, trebuie să știm ce să cerem dela Dumnezeu. Multe din rugăciurile creștinilor sănt fără rost. Oamenii poftesc dela Dumnezeu lucruri nefolositore și chiar rele.

Bună oară: când se roagă să poată dobândi pări, bogății, bani, averi. În toate rugăciunile noastre trebuie să cerem «cele bune și de folos sufletelor» noastre, numai după aceea cele de trebuință traiului pământesc. «Căutați mai întâi împărăția lui Dzeu, și toate celelalte se vor adăuga vouă».

Este un fel de rugăciune cu adeverat rea: Când omul se roagă blâstămând. Despre acel fel de rugăciune zice prorocul: «Rugăciunea lui se va face întru păcat».

Și cu tot dreptul; căci acela, care împreună mânile în semn de blâstăm, nu se roagă, ci păcătuește. Mâniașul care în ura lui roagă pe Dumnezeu să pedepsească pe vecinul său, neprincipul acela care ia psaltirea și citește în ea cu gând de blâstem asupra fratelui său, face din rugăciune armă, cu care pe sine se osândește.

In cuvântul meu de azi v'am arătat, iubiților, ce este rugăciunea; v'am arătat cum prim rugăciune ne învrednicim de darul de a vorbi cu Dzeu și v'am arătat că tot omul poate să se roage.

Ați auzit ce folosește ne aduce rugăciunea: ne spală de păcate, ne apără de rele, ne măngăde și întăreste în durerile și necazurile noastre, iar în casa noastră aduce binecuvântare, spor și fericire.

V'am spus cum trebuie să vă rugați, ca să aveți folosește: Să vă rugați cu smerenie, cu dor și gând ferbinte de a vă cărăji de păcate și a spori în fapte bune. V'am arătat ce să cereți în rugăciune, și cum să feriți de blâstăm rugăciunea. De încheere ce vă mai putea îndemna, decât să vă rugați neîncetat. Mai ales în aceste vremuri grele, când Dzeu ne ceră penitentie noastre intoarcești-vă cu toții spre rugăciune mai mult ca ori când. Fericirea casă a voastră să fie ca o biserică.

Nu vă leneviți, nu vă scumpiți la vremea ce o petreceti în rugăciune, nu vă pară rău că lăsați Dumineca povestile, târgurile, și veniți în sfânta biserică la rugăciune, căci rugăciunea răspândește însuși și în această lume, și în cecalaltă.

Intr-un oraș am văzut odată o icoană care atât de mult mi-a plăcut, încât nicio dată nu o voi uită, și anume: Era zugrăvit în icoană un sătean, care ieșea la câmp cu plugul; și săteanul, lăsând pușin plugul în brazdă, se lăsase în genunchi și se ruga. În vremea aceasta fingerul Domnului prinse coarnele plugului și ară în locul omului, care se ruga. Vedeți: icoana voia să spună că vremea ce o petrece omul rugându-se nu este vremea perdută, căci ajutorul Domnului duce mai departe lucrul creștinului.

Rugați-vă dar, căci rugăciunea aduce ajutor, măntuire sufletelor noastre, spor, tărie și pace în casele noastre. Amin.

Stirile zilei

Baronul Szurmay de Uzsok. Maiestatea Sa regele a acordat ministrului de honvezi, baronului *Alexandru Szurmay*, și urmașilor săi legali, predicatul de «Uzsok», pe lângă menținerea rangului de baron maghiar.

Tratatul dela București. Consiliul federal german, cum se anunță din Berlin, a primit în ședință sa din 4 Iunie a. c. tratatul de pace încheiat între Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia de o parte și România de altă parte.

Casă pentru ziariști. În Carlsbad se planuiește întemeerea unui adăpost pe seama presei pentru a manifesta în felul acesta recunoașterea către ziarele, care au contribuit atât de mult la gloria Carlsbadului. În adăpostul d'acolo va putea fi primit ori care ziarișt bolnav. Orașul s'a învoit să cedeze un loc potrivit, în mod gratuit, pentru casa ziariștilor.

Propunerea unui deputat. Unul dintre deputații Austriei a propus să se introducă de nou darea timbrelor pentru inserate și reclame, în deosebi pentru ziarele care se tipăresc în mare număr de exemplare. Gazeta *Prager Tagblatt* numește darea aceasta stupiditate, și nu crede să fie primă, după ce s'au înălțat, nu de mult și cu mari greutăți, timbrele amintite.

Orașul Reims apărat de negri. Agenția Wolff anunță, că apărarea orașului Reims este incredințată soldaților negri. Aceștia apără vechiul oraș al încoronării și cathedrala sa vestită. Negrii din Senegal, Madagascar și Martinique au pierderi enorme. Merg la atac încurajați de vinul din pivnițile orașului, având la spate pe francezi cu mitraliere.

Soartea Franței. Prim-ministrul *Clement* a prezentat în 4 I. c. la consiliul comunal din Paris și a declarat următoare: Nu este nici un motiv să fim descurajați, nici să privim desesperați în viitor. Soartea Franței se va hotără acum a două oară, cu prilejul acesta în mod definitiv, la Marna.

† Ioan Pampu, învățător gr. cat. român și director executiv al băncii *Speranța* din Hosman, a răposat în 3 Iunie n. 1918, în etate de 43 ani. Înmormântarea i s'a făcut în 5 Iunie n., la 3 ore p. m., în cimitirul gr.-cat. din Hosman. Odihnească în pace!

Caz de moarte. A început din viață un vechi profesor al gimnaziului de stat din orașul nostru, Dr. *Francisc Balázs*, în etatea înaintată de 84 de ani. Fusese unul dintre profesorii care au muncit la institutul acesta pe vremurile, când limba de propunere a gimnaziului era atât cea maghiară, cât și cea germană. A fost înmormântat în cimitirul central al orașului.

Atentat împotriva limbii maghiare. Sub titlul acesta o foaie de bulevard din Budapestă atacă pe ministrul de culte și instrucție publică, fiindcă atras atențunea inspectorului școlar al comitatului Nyitra să și însușească mai intensiv limba slovacă.

Magyar Tudósító în fața acestui atac constată, că dispoziția ministrului este necesară tocmai în interesele statului.

La aplicarea inspectorilor școlari, — zice M. Tudósító, — totdeauna a stăpânit principiul, că inspectorii trebuie să cunoască limbile vîi ale ținutului din cercul lor de activitate. Aceasta, din motivul că inspectorii au să supravegheze și școalele confesionale. Ei sănt chemați a fi cu atenție la cărțile didactice, biblioteca tineretului, la foile pedagogice etc., și astfel trebuie neapărat să cunoască limbile ținutului. Inspectorii vin în contact cu poporul, când e vorba de a trata la fața locului în afacerea înființării de școale de stat, sau comunale, sau confesionale. Răsboiu actual a scos îndeosebi la iveală necesitatea, ca inspectorii să cunoască limbile naționalităților.

A răposat tatăl banului croat. Din Zagreb se anunță, că în 3 Iunie a. c. a fost înmormântat cu mare pompă răposat tată al banului croat *Carol Mihalovici*.

Mare incendiu în Constantinopol. În 2 Iunie a. c. noaptea a izbucnit un incendiu în Constantinopol. În partea de oraș, numită sultanul-Selim, lângă sinul Cornului de aur, a căzut într'un butoi cu petrol o ţigăre aprinsă. Casele de lemn, aflătoare în apropiere, s'au aprins. Dinspre sud-vest susțină vână puternic, din cauza căruia focul numai după multă muncă încordată de o zi a putut fi stâns. Acțiunea de ajutor a fost condusă de ministrul de răsboi Enver-pașa, ajutând și trupe germane și austriace. Paguba se urcă la 40—50 mii funți turcești. Sultanul a contribuit cu o mie de funți la acțiunea socială de ajutorare.

Taxe nouă pentru vizite medicale. În temeiul unei ordonațe ministeriale, pentru vizitele medicale în oraș se vor lua următoarele taxe: 1. O consultare la locuindul medicului, în orele sale de primire, 8—10 cor.; 2. O vizită la locuința bolnavului 10 cor.; 3. Vizită în vreme de noapte 20 cor.; 4. Distanța locuinței cade sub altă categorie; 5. Consiliul medical: 20 cor.; 6. Pentru atestate medicale taxa este 20 cor.; 7. Pentru vizitări cerute din partea societăților de asigurare se plătesc 15 coroane; pentru atestate necesare la asigurări: 40 coroane.

O femeie ministru. Din Petersburg se scrie, că guvernul republican aflător cu sediul în orașul Tarnopol din Siberia are ca ministru de comunicație o fată de 60 ani. Ministrul de interne nu știe nici scrie, nici ceti.

Soartea Basarabiei. O telegramă din Chișinău aduce știrea, că unele delegații pretind dela Ucraina să zădărnică anexarea Basarabiei de România, fiindcă vinește să fie alăturată la Ucraina.

Chestiunea slavilor de sud. Pesti Hirlap are informația, că cercurile competente proiectează rezolvirea chestiunii polone în sens austro-polon. Chestiunea slavilor de sud va fi înălțată în sens ungur, așa, că Dalmatia va fi adnotată la Croația, iar Bosnia și Herțegovina la Ungaria. Acestea însă sănt numai combinații după numiul ziar, fiindcă rezolvarea definitivă atârnă dela soartea Sârbiei și a Muntenegrului.

Contribuiri pentru sanator. În scopul clădirii sanatorului au intrat în restimpul băla 25 până la 31 Mai: 1% contribuiri benevoli: 37 cor. 69 fileri. Oferte se primește și în viitor la cassa de asigurare a muncitorilor din cercul sibian, Piața Zeughof Nr. 5 și 6 și se chiteză în ziare.

Incheerea anului la universitatea din Cluj. În 29 Mai a. c. s'a făcut încheerea solemnă a anului școlar la universitatea din Cluj. Rectorul, Gustav Rigler, a constat că aceasta ocazie, că universitatea a fost cercetată de 1500 ascuțători, pe când în anul școlar precedent numărul ascuțătorilor a fost sub 500. Acesta e un moment îngrijorător — a zis rectorul în vorbirea sa — cu toate că studențimea prin tranșee și spitale și-a îmbogățit cunoștințele prin cetit. Premile universitare le-au câștigat mai mult studențele.

Școala de cadeți. Condițiile de primire în școala i. și r. de cadeți se pot vedea la magistratul sibian în secția militară.

Pentru orfelinat. Primim: La un boala celebrat în comuna Negrești, (tracția Deșulu), preotul botezător *Alexandru Sighișoara* a făcut propunerea ca în sănătatea nouilui prunc botezat să se facă o colectă în favorul Orfelinatului gr.-or. rom. din Sibiu. Oaspeții mesei au donat în modul următor:

Alexandru Sighișoara	Cor. 20—
Várolyi László, notar cercual	30—
Dr. Augustin Bodea, avocat	10—
George Pop, învățător	5—
Vasile Precup paroh gr.-cat.	10—
Ioan Bodea, paroh	30—
Petrus Vimán, preot gr.-cat.	12—
D-na Elisabeta Precup	10—
Ileana Pop	10—
Anica Pop	1—
	Suma Cor. 138—

adecă una sută treizeci și opt coroane.

Negrilești, în Mai 1918.

Ioan Bodea,
paroh ort. rom.

Ziariști unguri și austriaci în Constantinopol. Din Constantinopol se anunță, că în 4 Iunie a. c. au sosit acolo mai mulți

ziariști unguri și austriaci. Oaspeții au fost primiți la gară de șeful cancelariei de presă, de reprezentanții cartierului turcesc de presă, de comitetul ligei ziariștilor turci și de doi membri ai camerei.

Brusilov pe patul morții. Kreuzzeitung scrie, că generalul Brusilov a trebuit să fie operat în urma unei vulnerări în luptele de stradă din Petersburg. Fiind operat, acum zace pe patul morții. L-a mai ajuns și neagra mizerie a săraciei.

Mulțumită. Domnul *Ioan Mihaiu*, proprietar în Orăștie, a dăruit pentru *Fondul de premii Aron și Catifa Feier* al elevilor dela gimnaziul ort. român din Brad 30 coroane, în loc de cunună pe mormântul lui Costică M. Gheorgiu. — Dumnezeu să răsplătească nobilului dăruitor. Brad, 4 Iunie 1918. *Vasile Boneu*, profesor.

Cărți și reviste

Istorie bisericească. Primim următoarele:

A apărut *Istoria bisericii și a vieții religioase a Românilor din Ardeal și Ungaria*, de preotul *Ștefan Metea*. Lucrarea aceasta — clădită pe cea mai bogată informație istorică și cu soliditate științifică — se îndreaptă nu numai către învățății noștri și mai ales către cărturarii satelor noastre: preoți, învățători, pe a căror umeri apăsa atâtea «sarcini grele de purtat», fără ca cineva să le ajute «măcar cu degetul cel mic». Nu e o înregistrare stearpă de date și evenimente, ci o încercare însălbătă de a evoca trecutul de lupte pentru lege al românilor ardeleni, trezind din nou în sufletul nostru sbuciumul acoperit de cenușă veacurilor stinse. Negurile lui se desfac și vedem în zare vădicii «păstorii de neamuri» în scaunele lor mereu amenințate, preoțimea năcăjăită, lăsată în prada tuturor ispitelor — ca și astăzi — și norodul cel mult și statonic. Trecutul învie în carteace aceasta la chemarea unui suflet care să încinătă muncii grele de scrutător, nu de setea unui nume fălos, nici din vre-o lăcomie a vieții noastre subrede și efemere, ci din iubirea curată pentru viață sbuciunătă a neamului nostru, ispitind mărturiile trecutului nostru cu evlavie cu care slujește preotul credincios la altarul său. Toți acei preoți cari mai au încă puterea de a găsi în văitoarea atâtă mizerii, cel puțin din când în când, un ceas de liniște, ca să-si «gri

